

Acésta f6ia ese
cate 3 c6le pe luna
si costa 2 florini v. a.
pentru membrii aso-
ciatiunei, éra pentru
nemembrii 3 fr.
Pentru strainatate
10 franci cu porto
duplu alu postei.

TRANSILVANI'A.

F6i'a Asociatiunii transilvane pentru literatur'a romana
si cultur'a poporului romanu.

Abonamentul se
face numai pe cate
1 anu intregu.
Se abonédia la Comi-
tetulu asociatiunei in
Sibiu, séu prin posta
séu prin domni co-
lectoru.

Nr. 22.

Brasiovu 15. Novembre 1878.

Anulu XI.

Sumariu: Recensiune. — Raportu generale. — Unu memorialu istoricu. — Recensiunea unoru ABCdarie romanesci.
(Fine.) — Societatea academica romana. — Padi'a Dunarei. — Bibliografia.

Recensiune

asupra cartiei titulate: Кзвенте ден вътръни*).

Limba romana vorbita intre anii 1550 — 1600. Studiu paleografico-linguisticu, de B. Petricicu-Hasdeu. Cu observatiuni filologice de Hugo Schuchardt. Tomulu I. Bucuresti, Tipografi'a societatiei academice romane 1878.

Acestu titlu speciale este precesu de altulu duplu, mai generale, care suna:

Directiunea generala a arhiveloru statului. Publicatiuni istorico filologice. Texturi si glosse romane intre 1550—1600.

In acestea doue titluri, sau cumu le numia be-tranii, porta, porti ale cartiei, tendentia autorului este respicata binistoru. Aceeasi inse se afla descrisa si motivata cu atatu mai limpede in prefatiunea generale dela pp. I—II si in prolegomen'a speciale coprinsa pe pp. 1—4 sub titlu Texturi romane inedite inainte de anulu 1600.

In partea I. a acestei publicatiuni erudite aflamu 30 de documente, dintre care numai documentulu Nr. 1. este traductiune, cealalta colectiune coprinde texturi originali. Partea II. este titulata Apendice, care sta dintr'unu lungu inventariu romanescu, séu cumu se titulédia acela, Catastihulu Averei Manastirii Galata (Iasi) 1588 Noembre 4—25. Acestu pretiosu documentu, proprietate a generosului si eruditului domnu Dim. A. Sturdza, fu datu domnului Hasdeu spre publicare si comentare. Totu in apendice se mai vedu alte doue documente romanesci originali din secol. alu 17-lea. In P. III., mai mica decatu t6te celelalte, se afla unu glossariu de cuvente romanesci, intercalate si ascunse prin documente vechi slav6ne, incependu dela unu chisovu alu lui Stefanu Dusianu tiaru serbescu dela 1348 pana la 1593. In partea IV. vine unu altu glossariu Nr. II. dintre anii 1600—1630, pe care dn. Hasdeu ilu den6ta cu titlulu: Specimen de dictionariu etimologicu alu limbei romane, cu vreo 1500 de cuvente. Dsa ilu comentédia pe 53 de pagine. In partea din urma

avemu Cronic'a calugarului Michailu Moxa din Olteni'a, scrisa pe la a. 1620, la care editorulu éra si adaose multe adnotatiuni erudite.

Scopulu principale alu acestoru publicatiuni este, precumu insusi auctorulu observa in prefatiune, „a pune o seri6sa temelia analitica pentru filologia si diplomatic'a romana;“ éra in catu pentru limba din texturi dice, cã ele representa limba vorbita a deni6ra de romani, si asia generatiunile de astadivoru cun6sce, care era limba cea vorbita a poporului romanescu intre anii 1560—1600 séu adeca inainte cu 300 si mai bine de ani. Colegulu nostru apasa espressionea limba vorbita si o motivédia observandu, cã „pana acumu, catu se atinge de secolulu XVI, s'au publicatu numai texturi romane traduse, in cari nu numai sintaxea oglindese mai multu sau mai puçinu o constructiune straina, adeca este slavica sau greca, dara adesea pana si cuventele isolate se intrebuintédia pe dosu, din cauza cã traducatoriulu nu intielegea sau nu sciea se brodésca ide'a originalului.“ „Sunt acte oficiali sau particulare, scrise in Romani'a de catra Romani dupa trebuintie locale si momentane. Auctorii lor, ómeni din poporu, nu scieau multa carte. Ei scrieau asia cumu se vorbea in dilele lor, in orasiulu sau chiaru in satulu unde traiau.“ Asia crede dn. auctoru, si remane cã lectorii se se convinga despre afirmatiunile dsale comparandu mai alesu constructiunea, fraseologi'a romanésca vechia din sec. XVI. cu ceea ce o audimu acumu in secolulu nostru, din gur'a poporului romanescu locuitoriu in acelea parti ale Munteniei si Moldovei, pe unde elu nu este amestecat cu nici-o populatiune de alte limbi straine. Ací, in acésta carte autorulu presupune, cã limba documenteloru publicate de domni'a sa si a celoru ce se voru mai publica, se fia comparata numai cu cea vechia cunoscuta din traductiunile vechi. Este in vederatu, cã cu acésta se face alusiune mai virtosu la interesantele si instructivele publicatiuni ale venerabilelui nostru collegu dn. Timoteiu Cipariu, cunoscutu nu numai literatiloru romani, ci si filologiloru straini, cati se ocupa cu stuðiulu limbelorú neolatine, prin urmare si cu alu limbei nóstre. De altumentrea insusi colegulu nostru Hasdeu ne-a observatu la oca-

*) A se vedé procesulu verbale alu societatiei academice din 20 Sept. v. a. c.

siune, că dsa cu acestea publicatiuni continua pe ale dlui Cipariu. Eu cred că această impregiurare merita cea mai de aproape atentiune, nu numai a filologilor de profesiune, ci și a tuturor romanilor inspirați de legitimă dorință de a petrunderi în natura limbii noastre, de a-i cunoaște geniul ei și a-i descoperi eternele sale reguli, care stau modeste și ascunse de înaintea mintilor profane, din care cauza apoi acestea se vedu, cădiute într'o anarhia spaimantătoare.

Auctorul află, că importanța filologică a acestor documente este întreită: 1) Dialectologică, arătându-diferențele din locu în locu, în același interval de timp; 2) Fonetică, într'un scriitor lipsit de orice cultură orthographică, își dedea silința de a scrie întocma orthographia cea poporana; 3) Sintactică, de orăce cugetarea și expresiunea aceluia ce scriea, nu era împedecată prin nimic străin.

Acestea sunt thesele, pe care auctorul și-a propus să le demustre și totuodată ilustra cu un număr mare de exemple, pe care înse promite ale înmulți cu altele într'unu alu doilea volum. La deslegarea acestor probleme auctorul vene armat cu erudițiune vastă, cunoștința de mai multe limbi vechi și noue, orientali și europene, la care se adăoge pacientia sa de feru și agerimea de spirit. Că se tacemu de extraordinarele dificultăți paleografice, pe care auctorul va fi întemnatat la descifrarea mai multor documente, dacă nu în fia-care cuventu, de sigur înse în fia-care serie de cuvente, dară adnotatiunile sale numeroase însoțite de mai multe citate istorice și filologice, a trebuit să-lu coste mare osteneță, perdere de zile multe și de nopți nedormite. Preste acestea dn. Hasdeu mannesce la mai multe locuri și scalpelulu critice, spre a corege erori comise până acum de catra mai mulți philologi, descoperi multe cuvente curate romanesce, care până astăzi nu se afla în nici unu dictionariu romanesc, în fine nu trece cu vederea nici-una din formele gramaticali archaice, conservate în acelea documente, alaturate cu unele expresiuni și frase de mare valoare.

Acesta este pe scurtu coprinsulu cartiei domnului Hasdeu, spiritulu în care și methodulu după care e scrisă. De aceea ea nu va putea lipsi din bibliotecă nici-unui romanu și patriotu, carele pretende a iubi și a cultiva limbă noastră.

Cu atatu eu asi cred că mi-am împlinit misiunea cu care am fostu onoratu de catra d-voastră domnilor colegi, de a face cunoscutu noulu opu alu dlui Hasdeu și calitatile sale atatu de recomandabili, mai alesu deca le vomu lua în consideratiune și din punctulu de vedere alu grelei misiuni, a carei împlinire o astepta natiunea întreaga dela societatea academică română. Ar lipsi totuși ca se aratu, care sunt conclusiunile filologice, aplicabili la limbă noastră modernă, trase de însuși auctorulu din acelu studiu criticu alu seu. Acelea înse lipsescu chiaru la domni

sa, din cauza cum se pare, că auctorulu și-a rezervatu conclusiunile pentru volumulu alu doilea. După înse colectiunea domnului Hasdeu coprinde materialu bogatu relativu la îndelungă și chiaru cerbicósă luptă, ce mai decurge la noi între sustienitorii principiului etimologicu și între ai celui foneticu, eu cred că esprimu dorința unanimă a domnilor mei colegi, de a vedea acea luptă terminată cu o oră mai înainte, sau macaru a-i trage oresi-care miedinini, preste care se nu aiba trebuința de a trece în viitoriu. Asia eu, fara a continua cu analisarea meritulu intrinsecu alu colectiunei dlui Hasdeu, care se constata de ajunsu prin cea făcută în paginile precedente, mi-am propus a cerceta, până la ce măsura Hasdeu continua pe Cipariu, de unde apoi s'aru putea combina și la conclusiuni.

Dn. Hasdeu permite, că până acumu s'au publicatu numai texturi române traduse, în care constructiunea e străină, cându din contra colectiunea de facia ne dă limbă vechia originală a romanului. Din acestea premise ar urma la primă vedere, că conclusiunile dlui Hasdeu voru diferi cu totulu de cele cunoscute ale dlui Cipariu. Eu înse am temeieri grave că se me îndoiescu, dacă logofetii, dascalii, preotii și preste totu carturarii din secolii 16 et 17 dela carii au remasă cate ceva originalu, în acte oficiali ori particulare, au scrisu în adeveru „asia cumu se vorbia în dilele lor, în orasiulu sau chiaru în satulu unde traian,” adeca în același dialectu, cu observarea de aceeași pronunțiere a cuventelor și în aceeași ordine a ideilor, a cugetarei (sintaxea), cu alte cuvente, că scriitorii originali n'au fostu influențati de nici o limbă străină. Pentru-că se me convingu despre asertiuni că acestea, amu dreptu se ceru a mi se documenta, că acei individi au învetiatu numai carti romanesce, în școle romanesce, era nu carti slavóna ori grecésca, în școle străine, precumu și că toti aceia au fostu romani nascuti, și înca de acolo din locu, nu slavi ori greci romaniti, sau romani veniti din alte parti și crescuti în alte limbi, precumu se mai întempla cu forțe mulți chiaru și până în diu de astăzi. Până cându nu mi se va demustre în aceste cestiuni contrariulu, eu voi persiste în credința mea, că acei preoti și logofeti, că auctori de acte originali, au fostu influențati de școle și de limbi străine, de fonetică și de spiritulu lor, mai multu sau mai puțin, că și traductorii, era unii din ei au fostu străini, bună-ora cumu a fostu calugarulu Moxa, grecu dela Chio. Eu pe Dialectologică nu punu la loculu acesta prea mare temei, din cauza că aceea în comparatiune cu dialectologică din alte limbi, în limbă noastră nu ditere prea multu; me împedecu înse cu atatu mai multu în capriciosă fonetică, preste care dau mai în toate documentele originali vechi. Auctorulu acestui studiu paleografico-linguisticu observa la pag. 2, că acei „scriitori lipsiti de orice cultură orthographică, își dedeau silința de a transcrie întocmai

pronunțatiunea cea poporana.“ Vediu și eu, că be-
traniile noastre de înainte cu 330, chiar și numai cu
280 de ani era lipsite de ori-ce cultura orthogra-
fica, sau și mai precis, ei nu avea consciin-
ți a legilor limbii noastre, precum nu o au
pruncii, și că nu cunoștea gramatică și dictionariul
ei nici din nume, când ele nici că există pe acestu
pământ. Ceea ce înseamnă eu nu vediu este, că scrii-
torii din acele timpuri și ar fi datu silinția de a
scrie întocmai pronunțatiunea poporului, pentru-că
nu mi pot explica, cum se întâmplă, că același
scriitoriu, în același loc, în același docu-
ment scrie aceleși cuvinte în două trei moduri, fără
nici o regulă, fără picu de consecință. Spre a con-
stata de ajuns această apariție mai multu decât
curioasă, această lipsă totală de respectu pentru pro-
nunțatiunea poporana, nu avem decât să cităm
sute de exemple din aceste texturi originale, totu-
odată să cautăm bine, în ce mod și până la ce
măsură scriitorii traducători ai cartilor bisericesti din
sec. 18-lea au respectatu mai multu regulile grama-
tice și pronunțatiunea. Aici vom cita numai unele
exemplu din colecțiunea dlui Hasdeu, din care se ne
convingem despre importanția și necesitatea acestui
studiu și anume:

Pag. 21 Egumenulu Evtimie, Bistrița (distri-
ctulu Valcea) 1571 Decembre 21. genitivulu cuven-
tulu manastire ilu scrie în același documentu
în trei moduri; pron. pers. lu și lui, prepositiunea
de in și din.

Pag. 70. Glodeni, (distr. Prahova) 1596 conj.
de și di, deci și dici; prep. din și di in; verb.
a au datu, a am prins, dară și simplulu a și
a m în același „Zapis de vendiare.“

Pag. 76. Petrascu Paturnica, Suceava 1597
Ian. 8. pronum. demonstr. în trei moduri: Aceasta,
aiasta, ceasta.

Pag. 80. Zapisu de comparatōre, Bunescii (distr.
Valcea) 1597 Iuliu 3. din și den; lu și lui, ca
se-i fie pomana și lu și feciorilor lui.

Pag. 88. Zapisu de danie. Mehedinti
1599 Dec. 15. între actele manastirei Tismana. Cu
o a toata, noastra, noau; dară totu acolo de 2 ori
numai cu o, mortea.

Din același documentu trecem aici și o sin-
gularitate sintactică: Cum au ei lasat cu al lor
cuvântă. Ce construcțiune se făcă această?

Pag. 62 Testamentulu lui Negrea, scapatu din
captivitate tatarasca. Budescii (distr. Ilfov, cap. Bu-
curescii) înainte de 1600. „Peintru să se știe că mau
fost robitu Tatarăie, de ce am scapat dela țară
taiată și plenu de virmi, de ce m'au cautat frate-
miu Nedé... sufletul miu, fratiene-miu, de toote,
cu sufletul miu la morté mé și am pus și măr-
tori...“

Ōre cându voru fi vorbitu locuitorii din regiunea
capitalei în limbă acestui documentu?

Pag. 148. Pop'a Tifulu, Mircesci (în distr. Vlasca

spre Dunare) 1606 Aprile 15. O marturia. „Să
se știe că au votu (= avutu) unchisiulu Fugle u
l = una) braneste... șie (= și) marturie; — șie =
me acesta vine de vreo 11 ori. Apoi confuziunea
între o și u = una, este din cele mai neașteptate,
de es. martorie și marturie, loco și locu,
fustu și fusto, molti amo scriso, potiu
(putiu, fontana), dato, peintro (pentru), remaso,
no (nu); tute (tôte) etc.“ Adeca cumu strica limbă
românească grecii veniți de curendu între romani.

Se poate ōre că acelu popa Tifulu se fă fostu
romanu și nu grecu, sau încăi romanu grecitu?

E cunoscutu că vocalile finali u și i, sunt ame-
rintiate cu esterminare de către logofetii din dilele
noștre. Până aici se susținea de către mai multi li-
terati, că pe aceste litere le-au introdusu că finali
numai ardelenii cei pedanți în scrierea limbii noștre,
căci s'au luat după cativa traducători vechi, totu
asia de pedanți că și acești moderni. Dară acele
litere se vedu figurandu în cele mai multe texturi
originale vechi, scōse din arhivele Romăniei și pu-
blicate de Hasdeu! Anume u finale vine atatu că
pronunțatu întregu, denotatu firesce cu ciriliculu x,
câtu și că diumetatitu, cându apoi se denōta preste
totu cu ь; alteori vine amestecat, cându x deschisu
și întregu, cându închisu, adesea în același do-
cumentu, uneori în același cuvântu, fără picu de
consecință, curatu cumu se întâmplă și în dilele
noștre într'o multime de scripte și publicațiuni cu
aplicarea catoruva litere și a multor forme grama-
ticali. Asia de es. în sentinția de judecată a logofe-
tulu Tudoru din distr. Muscelu a. 1585 (pag. 38)
finalulu x plinu vine scrisu și respicatu în 31 de
cuvinte; dară nici acestu demnu strabun alu logo-
fetilor și publicistilor moderni nu este consecent
în gramatică și fonetică sa, căci elu în același
documentu scrie de es. foost și fostu, Tudoru (cu
u), și Simion (dăra u), feciorul, egumenul,
al, și apoi érasu într'unu resufletu, totu acolo:
catamă, să-lă tîie, amă aflată, jupaneasa An-
ca a n'au faptă coconii.. ce au luată pré o sooru
... și încă cându o-u maritată, iau dat etc. etc.

Asia dară cumu au pronunțatu romanii din
districtulu Muscelu pe x finale înainte cu 300 de
ani? éra dăca nu l'au pronunțatu, din ce causă popii
și logofetii își făcea de lucru că se lă scria întregu?

Asia și finalulu i e scrisu întregu pretotindeni.

Ce vomu mai dice și de duplicatiunea lui a, o, i,
în mai multe cuvinte, precumu: oanceii, asiaa, Anca,
Marinaa, să-l iaa; noă, fostu, noastră, moșie,
somru, fecioru, totu mortea, apōii, boiarii, ace-
stuii, mii, jupanesi, coconii, etc.

Cui îi place să mai caute exemple de natură
acestora, le poate afla usioru, între altele la pp. 40,
52, 64, 68, 73, 77, 89, 215. Cine voiesce să dea
preste confuziunea dintre d, dz, și z, să caute la pg.
188—9, éra pe cea dintre Ж et И o afla la pag.
219 și pe airea. Mai în scurtu, fructele fonetismulu

destramatu, care domina pana in dilele noastre si da limb'a in prad'a unei anarchii desfrenate, le pôte gusta ori-cine mai din tôte partile acestei publicatiuni asia, in catu unu numeru de cuvente si forme arcaice rationabili si sanetöse descoperite in acelea documente, abia ne potu desdauna pentru infricosiatele devastatiuni, pe carele face fonetismulu in frumós'a nóstra limba.

La pag. 158 in actulu celoru siese boiari asupra unei delimitatiuni facute in a. 1608 Aprile 15 la monastirea Cozi'a distr. Valcei, logotetulu loru pare cá ar' fi fostu gangavu de a scrisu: tocă-melnici, parinătele, stanăta, cuvenătul. Despre aspiratiunea literei H (X) la finea cuventelor, cá gatah, aflah, mareh, manah, numeh, meh, meih, valeh etc. a se vedé documentele dela pag. 100—101, 231—232.

Eu inse nu me miru de popii si logofetii din vechime, cá-ci precumu s'a observatu mai in susu, ei sermanii nu avea consciinti'a legiloru limbei, loru le lipsise timpulu de a si-o studia din fundamentu, cá se tacu, cá multi din ei au fostu straini dupa óríginea si nationalitatea loru, veniti in patri'a romana cine scie de preste cate tieri si mari, dedati a pronuntia cu totul altele limbi, prin urmare ei nici nu audia sunetele limbei nóstre asia precumu le audu romanii, ci o patia precumu o patu de ex. germanii chiaru si in dilele nóstre, candu urechi'a loru nu scie se distinga intre B si P, D et T, G et K, J (Ж) et Ш (Ш).

Cu acesteia inchiiau analiza scurta ce am fostu in stare se facu in dilele cate imi stetera la dispositiune, de candu comisiunea imi facuse onórea de a me insarcina cu compunerea acestui raportu. Scopulu imi fu, cá se aratu si prin analize cevasi mai detaliata importantia studioloru dlui Hasdeu si meritele auctorului.

Bucuresci, 14/26 Septembre 1878.

G. Baritiu mp.

(Din 7 membrii ai comisiunei vener. domnu Nicolae Cretiulescu aflandu-se pe atunci in asternutu in urmarea unei caderi periculöse, concertatiunea asupra celoru 4 opuri intrate la acelu concursu, a fostu in ¹⁵/₂₇ Sept. numai intre 6 membrii. S'au datu voturi secrete prin bile. Dn. Hasdeu avu majoritate de 4 contra 2. Dara in siedinti'a plenaria din 20 Sept. s'au respinsu tôte. Vedi procesulu verbale Nr. 28 din 20 Sept. st. v. 1878.)

Raportu generale

asupra celoru patru opuri intrate la concursu pentru premiulu Nasturelu-Herescu de 4000 lei noi, cititu in siedinti'a plenaria din 20 Sept. st. v. 1878.

Domniloru Colegi! Comisiunea de siepte esmisa de catra DVóstra cu scopu de a lua la esamenu criticu opurile scientifique si literarie publicate in anulu acesta si prezentate de catra patru domni concurenti in sensulu vointiei testamentarie a generosului si ne-

muritoriului fundatoru generalu Const. Nasturelu-Herescu, le-a impartitu indata din primele dile ale sesiunei actuale intre cativa membrii spre a le studia cu tóta diligentia si totuodata cu impartialitate. Dupa trei septemani comisiunea intrunita in conferentia, ascultandu raporturile celoru cinci referenti si luandu-le in discussiune indelunga si seriósa, a datu intre altele in apretiarile sale de o mare dificultate, ce purcede din natur'a lucrurilor; cá-ci adeca opurile venite la concursu, pe langa ce sunt cu totul heterogene in materia, apoi diferu fórte multu si in estensiunea, in volumulu loru asia, cá de es. alaturea cu studiulu paleografico-lingvisticu alu dlui B. P. Hasdeu coprinsu in 448 pagini tipariu fórte variatu, stà dram'a La Plevna a dlui S. Sionu pe 64 pp., éra langa cele 3 volume in care ni se presenta pe 6 pag. cele mai multe scrieri ale dlui Vas. Alesandrescu-Urechia, stà modesta lucrarea dlui P. Teulescu pe 318 form. 8-vo, dara tipariu fórte rar. Preste acésta inse critic'a literaria si scientifica nu are se caute atatu la volumu, catu mai virtosu la coprinsu, nu atatu la cantitate, catu la calitate. Asia dara in locu de a se demitte la unu studiu comparativu anevoiosu si rapitoriu de timpu neasemenatu mai lungu decatu ar' fi scurtulu periodu alu sesiunei anuale, fia-care opu urmá se fia cititu si examinatu in parte, fóra a'lu potea compara cu celelalte; pentru-cá ce au a face scrutarile philologice, aride si reci, cu sublimatele inspiratiuni ale unui dramaturgu, sau „Revoluti'a si revolutionarii“ dlui Teulescu si tendentiele sale relative la politic'a dilei, cu partea cea mai mare a conferentiloru si pieselor dramatice din colectiunile dlui Urechia. Ací dara nu se potea aplica in mesura egala si dintr'odata nici regulele artei, nici criteriile sciintiei la tôte patru producte ale mintiei intrate la acestu concursu, ci precumu observaui, fia-care opu potea se fia comparatu numai cu altele straine de acésta lupta literaria.

Pana la ce mesura a succesu comisiunei dv. si respective referentiloru sei a'si ajunge scopulu, s'ar cunósce mai bine din raportulu fia-caruia, daca scurtimea timpului ar permite ascultarea tuturoru cinci raporturi. Eu m'am incercatu se ve aducu unu estrasu din tôte; mi-am tienutu inse de pecatu a contrage si óresi-cumu a castra aceea ce fia-care raportoru a disu ori a scrisu asia de bine intru apretiarrea calitatiloru fia-carul opu admisu la concursu. Ceea ce me simtiu eu obligatu a ve comunica din tôte, este cá: Unu domnu raportoru au aflatu, cá dram'a examinata de dsa dupa regulele artei, este una lucrare, de si mica in volumu, dara intréga in sinesi insasi, producta alu unei inspiratiuni patriotice si sublime, demna de tóta laud'a, prin urmare spera cá comisiunea o va recomanda spre fi premiata. Altu domnu raportoru avendu a'si da opiniunea sa asupra vol. 1 alu domnului Vas. Ales. Urechia, o motivédia pe largu si recomanda lucrurile dsale cu tóta caldur'a. Alu treilea dn. colegu affa in colectiunea

din vol. II. multe defecte, anume erori gramaticali si altele istorice, precumu si puçina observare a regulorū artei, adaoge apoi, cã dupace scriitorii noștrii cu puçine esceptiuni, nu prea respecta acelea regule, precumu se respecta la alte popõra cu tõta rigõrea, in casulu de façia luandu-se bunele cu relele la unu locu, din tõte trei volumele, cele bune totu cõmpanescu, si asia crede cã merita premiulu. Alu patruea raportoru ocapatu cu recensiuena studioloru dlui Hasdeu, le face analisea mai in detaliu si le recomanda la apretierea comisiei. Unu singuru dn. raportoru crede, cã opulu alu carui studiu criticu l'a facutu, adeca „Revoluți'a si revoluționarii,” nu põte se fia admisu la concursu, nu atatu din cauza cã acẽsta este mai multu numai o scriere intiesata de allusiuni politice, adeca scriere tendentiõsa, relativa chiaru si la inpregiurarile actuali ale nõstre si ale altoru staturi, si nici numai pentru erorile sale gramaticali si orthographe fõrte numerõse, catu mai vîrtosu pentru mari neesactitati istorice si apretieri care nu potu se fia admisse de critic'a drẽpta si nepartinitõria, precumu ar fi de es. candu auctorulu sustiene in termini categorici, cã regin'a Mari'a Antoinetta avea dreptulu se organisiedie contrarevoluțiunea si se dica privilegiulu: Arata cã ai avutu cuventu de a fi. (pag. 18); s'au candu dsa vorbindu despre regele Ludovicu, enuntia sententi'a nimicitõria contra unui mare numeru de barbati, carii s'au sacrificatu pentru binele omenimei. „Elu (regele) nici-odata n'a sciutu, cã lucrulu celu mai raru ce se põte gasi in reformatorii unei natii, este onestitatea si lealitatea. Elu n'a potutu intielege, cã in peptulu acelora cari pledeaza cu prea multa ardõre pentru binele publicu, rareori se gasesce devotamentulu si desinteresarea. Regele nu intielegea, cã õmenii politici sunt õmenii cari cauta a si ascunde cugetarile, si cei ce imbracisiaza caus'a poporulu, mai totudeaun'a canta cumu se specule acẽsta causa: poporulu este credulu si advocatii sei adesea sunt perfidi.” (pag. 20) Este invederatu, cã auctorulu confunda aci si arunca la unu locu pe reformatori devotati omenimei si pe miriadele de martiri din toti secolii, cadjuți victime tiraniei, cu toti demagogii si charlatanii din piatile publice ale capitalelor mari.

Cu tõte acestea diversitati de pareri ale referenților, comisiunea dv. se invoi cã se admita la votu secretu prin bile tõte patru opurile intrate la concursu, ceea ce se si intemplã in sinulu comisiei. Ordinea votarei se regulã prin tragere la sorti. Nici unulu din concurenti nu a intrunitu unanimitate de voturi, era maioritate numai unulu 4 contra 2, alu doilea 3 contra 3, alu treilea 2 contra 4, alu patruea 1 contra 5 voturi. Opulu care a intrunitu maioritatea, este alu dlui colegu B. P. Hasdeu; si eu in calitatea mea de raportoru generale ad-hoc, me simtiu obligatu a'lu recomanda totu pe acesta ple-

nului societatiei academice spre a fi onoratu cu premiulu de 4000 lei noi.

Bucuresci, 20 Sept. v. 1878.

G. Baritiu.

(Resultatulu se se vedea in procesulu verbale din acea di. Dupa discussiuni lungi si animate, la care au participatu mai multi membrii, s'a respinsu si acẽsta premiare de carti tiparite, cã si tõte manuscritele venite la concursu in anulu acesta. Caus'a respingerei se se caute nu numai in argumentele aprige ale dloru Nic. Ionescu, Grig. Stefanescu s. a., ci si mai vîrtosu in inpregiurarea, cã unii dñi profesori de pe la liceuri imputasera societatiei academice, cã-ci a fostu pana acumu atatu de indulgenta la premiarea unor traductiuni din classicii latini; era altii strigã in gur'a mare, cã eca, membrii societatiei academice voru se impartia premiile ei intre sinesi; dara despre alte adevèruri tacea intieptiesce, cã adeca in 7 ani de dile 1860—1867 nu se aratase nimeni la premiulu dictionariulu de trei mii de galbini = 15 mi florini, cumu nu s'au aratatu mai tardiu nici la premiulu Sintaxei de 400, apoi de 6, de 800 si mai la urma tocma de una mie galbini. Noi adeca avemu destui critici de aceia, carii nu lucra in tõta vieti'a loru nimic, dara sunt passionati intru a defaima lucrarile altora si a seduce chiaru si judecat'a barbatiloru competenti.)

Unu memorialu istoricu

din lun'a Martiu 1869 sugrumatu dupa nascerea sa in opidulu Miercurea din Transilvania.

Dela Septembre 1865 in cõce, de candu venira barbatii de statu ai Ungariei la influentia, de si se pronuntia solemn principulu liberei conlucrari a popõraloru spre formarea unui edificiu armonicu de constituțiune, cã idea conducatoria a noiei ere, cu profunda dorere veduramu, cumu se incepũ façia cu romanii o procedura cu totul contraria, se delatura preste totu derepturile nõstre constitutional stabilite prin legile patriei, si se inaugurã in contra poporulu romanu preste totu unu sistem de contumaciare cu atatu mai vatematoriu, cu catu totu pre acela tempu se permiteã tuturoru celorlalte popõra ale imperiulu o miscare mai libera, pana ce contumaciarea acẽst'a isi afla culmea in desfiintierea independentiei Transilvaniei, si supunerea acestai tieri sub legislatiunea tierii ungueresci si administratiunei sale, erasi totu fara ascultarea si invoirea nõstra.

Grele si triste sunt consecentiile, ce vinu se pice pre capulu nostru si alu imperiulu din pasiulu acesta alu regimulu Maiestatiei Sale; drepturile, interesele cele mai sante, chiaru esistenti'a nõstra nationale a primitu prin acel'a loviturile cele mai grave, si lealitatea nõstra nepatata, cea mai grea vatamare.

Uimiti si raniti fiindu pana la sufletu de lovitur'a neasteptata, singuru numai neclatit'a nõstra sperantia in simtiulu de dreptate alu Maiestatiei Sale ne consola, era a nõstra credintia si incedere catra prea Inalt'a casa domnitõria ne da dreptulu si ne impune datorinti'a, de a descoperi cu fiesca incedere si cu tõta francheti'a pericolulu imminente, pro-

venitoriū pentru imperiū si pentru noi din acésta mesura, si a urgentá vindecarea, pana candu momentulu propiciu n'a trecutū.

În cuventulu de tronū alu Maiestatii Sale îndreptatu catra diet'a Ungariei în 14 Decembre 1865, citatu si în biletulu de mana catra presedintele ministeriului magiaru datu 17 Fevruariu 1867 cu ocasiunea desfiintiarei cancelariei aulice Transilvane, M. Sa binevoise a dechiará solemnū, cá sanctiunea pragmatica este acelu terenu legale, ce are se servésca de base la regularea relatiunilor de statu ale tieriloru dincóce de Lait'a.

Sanctiunea pragmatica s'a primitu inse de catra Transilvani'a, cá si de catra o tíera de sine státória, separata de Ungari'a si s'a inarticulatu în legile tieriei cá alu treilea articlu de lege în 1744 cu precisarea relatiunei Transilvaniei catra celelalte tieri si regate ale imperatiei, asia, cá Transilvani'a în respectulu posesiunei si alu aperarei comune pasiesce la o uniune nedivisibile si nedespartibile cu acele tieri si regate, adeca, la uniune personale.

Uniune personale a fostu dara relatiunea Transilvaniei atatu catra Ungari'a, catu si catra celelalte tieri si regate ale imperiului. Acésta stare si conditiune a Transilvaniei se comprobédia si confirma si mai respicatu prin articulu de lege alu 6-lea din 1791, sub titlulu „Despre legatur'a Transilvaniei cu Ungari'a si despre propri'a sa constitutiune, nesupusa altei tieri,“ care articlu dice, cá atatu Maiestatea Sa Franciscu II. catu si urmatorii aceluia, din august'a casa austriaca, cá regii legitimi ai Ungariei posedu Transilvani'a, cá si candu s'ar' tiené de sant'a coróna ungara, pre bas'a aceluia si dreptu de domnire si ereditate, cá si Ungari'a, si o voru guberná cá pe un'a tíera, care si are constitutiunea propria, si nu e supusa nici unei altei imperatii, si anume dupa legile si institutiunile ei legalmente intarite, éra nu dupa norm'a altoru provincii ereditarie, sustienenduse uniunea nedivisibile si nedespartibile a ei cu celelalte tieri si provincii în consuetu cu sanctiunea pragmatica în întielesulu articlului III din anulu 1744, numai în catu atinge posesiunea simultana si aperarea reciproca (indivisibili ac inseparibili cum omnibus regnis et provinciis quoad simultaneam et mutam defensionem Unionis nexu juxta pragmat. sanctionem în conformitate Articuli III. a. 1744 permanente). Acelu articlu se incheie cu cuvintele cá: Transilvani'a stá de sene si e nedependinte de ori-care alta tíera.

Pentru-cá în acestu respectu se nu mai remana locu la nici una indoiéla, artic. II. din 1791 mai dispune, cá: Transilvani'a sub pretestulu, cá ajunsese sub fericitulu Leopoldu I la corón'a Ungariei, nu se póte rearuncá cu vatemarea drepturiloru si institutiuniloru sale municipali în pusetiunea de mai înainte, în carea se aflase sub Voivodi, nici se póte sili la reincorporare. Mai chiaru cá sórele se vede din aceste independinti'a Transilvaniei de catra Ungari'a,

cá si de catra ori-care alta tíera a imperiului, si e unu adeveru istoricu nedisputabile, cá Transilvani'a pana la 1848 a remasu nestirbata în posesiunea acestei autonomii a sale, atatu în respectulu legislatiunei, catu si alu administratiunei.

La anulu 1848, ce e dreptu, s'a încercatu partid'a aristocratica a fortia uniunea reale a Transilvaniei cu Ungari'a, si chiaru fusiunea totale a acestei tieri cu scopu de a întemeiá unu imperiu magiaru; acésta uniune inse nici-odata nu s'a realizatu în forma legale, dupa cumu a binevoitu a recunósce singuru Maiestatea Sa în rescriptulu regescu catra diet'a Ungariei din 25 Octobré 1861, si în acelu catra diet'a Transilvaniei din 15 Iuniu 1863, anume în celu de antaiu cu cuventele urmátorie: „Ce se atinge de uniunea Transilvaniei cu Ungari'a decretata fara de invoirea romaniloru si a sasiloru, e de însemnatu mai înainte de tóte, cá uniunea acésta nu s'a infintiatu nici-odata cu putere de lege, si cá dupa prochiamaarea conclusului unilateralu s'a si desfiintiatu indata, si are se se privésca de neexecutabile pana atunci, pana candu locuitorii nemagiari ai Transilvaniei 'si vedu periclitare interesele lorū nationali prin acea uniune. si pana nu se va dá si intereselorū imperiului garanti'a necesaria.“

Cum-cá anume romanii uniunea improvisata în anulu 1848 nici-odata n'au primit'o nici recunoscutu, aducemu aminte numai de protestulu adunarei dela Blasiu din 15 Maiu 1848, de juramentulu depusu acolo de catra vre o 40 mii de romani si de protestulu répetitu în adunarea dela Orlatu în 11, dela Nasaudu în 14, si dela Blasiu în 16 Septembre 1848, sigilate cu sangele a mai multu de 40 mii romani, ale curoru acte solemne nationali si adi traiescu viu în fiii natiunei romane.

Dupace a încetatu terorismulu magiaru, independenti'a Transilvaniei de Ungari'a éra s'a restabilitu, si aceea a esistatu cá tíera autonóma pana în an. 1867.

Independenti'a si autonomi'a acésta a tieriei s'a recunoscutu si sanctionatu din nou prin articulu de lege din 1863, cu carele s'a primitu diplom'a din Octobré 1860 si patent'a din 26 Fevruariu 1861 între legile marelui principatu alu Transilvaniei, cumu si prin tienerea dietelorū tieriei în 1863—1864 si regularea relatiuniloru de statu fácia cu imperiulu si celalte tieri de coróna, anume si catra Ungari'a, pre basea acestei independentie.

Prin adoptarea diplomei din anulu 1860 Octobré, si a patentei din Fevruariu 1861, sperámu acumu cu totu dreptulu, cá vomu fi ajunsu la finea încurcaturiloru, cari împiedecara esercitarea drepturiloru constitutionalu dela 1850 încóce, cá s'ar fi regulatu definitivu relatiunile de statu ale tieriei fácia cu celelalte provincii si cu întregulu imperiu, anume asia numitele cause comune, spre binele si înflorirea imperatiei si spre fericirea patriei, cá se ne remana atatu mai multu tempu pentru efectuarea reformelorū

ardietorie in privinti'a administratiunei politice si judiciarie a tieriei si pentru regularea altoru trebi interne.

Credemu si tienemu acést'a si din acelu temeiu, că de óre-ce Transilvani'a in intielesulu constitutiunei sale are a fi gubernata numai dupa legile si institutiunile ei in modu legale statorite, precumu suntemu noi indatorati a le observa, asia speramu că se voru observá acelea si din partea gubernului Maiestatiei Sale cu tóta rigórea, si ori-ce stramutare s'ar afla de lipsa, se va face numai in cale constitutionale, adeca cu cointielegerea cu diet'a ardelena.

Inse cu cea mai profunda dorere vedemu, că in urm'a machinarilor unei partide prea mici din tíera, si la cererea dietei ungare, carea n'are nici unu dreptu de a se mestecá in afacerile nóstre, legile acestea se desfiintíedía unilateralu, autonomi'a tieriei nóstre e data de préda Ungariei, éra noi suntemu predati domniei nemarginite si nedumerite a barbatiloru de statu din aceea tíera, fara nici o ascultare, cu atatu mai puçinu pre bas'a vreunei in-voiri, si fara că se se póta areta din trecutul nostru vreunu altu actu catu de micu de nealitate, prin carele ne-amu fi facutu cumva demni de pedépsa prin acésta tractare. Partid'a magiara si barbatii ei conducatori, ajunsi acumu la influintia prin cercurile inalte, au pretinsu fusiunea totale pre bas'a legiloru din 1848, si o presenta că si o dorintia a tieriei, provocandu-se la adunarea dela Clusiu din 19 Novembre 1865. Cum-cá inse uniunea din 1848 nu e legale, a enuntiatu Maiestatea Sa in rescriptulu din 21 Iuniu 1861 cu cuventele mai susu citate. Se ni se permita, că se espunemu acumu in urmatóriele si neadeverulu acelei afirmatiuni, că adunarea deschisa la 19 Novembre 1865 in Clusiu ar' fi fostu reprezentanti'a legale a tieriei si că aceea ar' fi cerutu uniunea.

Adunarea clusiana desu numita din 1865 n'au avutu cerintiele legali spre a se poté considerá si respectá cá dieta a tieriei, din cauza că a fostu compusa pre bazea articolului XI strinsu feudalisticu din anulu 1790—91, inse asia, că si acelu articlu fu alteratu in modu esentiale prin octroy nou cu carele natiunea romana nici decumu nu s'a potutu impacá, cá se tacemu, că aceea basa fusese dejá delaturata prin legea electorale din 21 Aprile 1863, pentru că Insasi Maiestatea Sa dechiarase prin rescriptulu préinaltu din 15 Iuniu 1863 de nerealisabile si nereaplicabile, prin urmatóriele cuvente: „Aceeá parte a constitutiunei avitice a marelui principatu Transilvani'a, ce concerne compunerea dietei, s'a schimbatu in urm'a stergerei starii exemptionale a nobilimei, a roboteloru si prestatiuniloru urbariali, si in urm'a statorirei egalitateri de datorintie si drepturi civili pentru tóte clasele locuitoriloru tieriei, asia de esentialu, catu o dieta conchiamata pre bazea articolului XI din anulu 1790—91, prin carea ar' fi eschisa cea mai mare parte a poporului dela exercitarea drepturiloru politice in contra intereseloru adeverate ale

tieriei, nu s'ar' potea si nici cá s'ar' privi cá o atare adeverate representatiune a poporatiunei intregi din tíera, fara distinctiune de nascere, stare, nationalitate si religiune, care posiede autoritatea morale neaperratu trebuintíosa, pentru cá atatu afacerile din laintru ale Transilvaniei se se deslege spre multiamirea toturoru natiuniloru locuitorie in trensa, catu si in respectulu referintieloru publico-juridice ale acelu mare principatu catra intrég'a monarchia se aduca la indeplinire intentiunea nóstra parintésca de repetite-ori respicata.“

Mai incolo aceea adunare dela Clusiu se póte numi cu atatu mai puçinu o dieta a tieriei, cu catu dins'a fu dechiarata nu numai din partea romaniloru, ci chiaru si din partea magiariloru de nelegale. Maioritarea absoluta a locuitoriloru tieriei, romanii, au luatu parte la ea numai spre a protestá in contra compunerei unei atari adunari, si spre a cere dieta legale. Tóte acestea s'au espusu pre largu in representatiunea din 18 Decembre 1865 a acelei adunari clusiane, substernuta Maiestatei Sale imperatului cu adres'a romaniloru.

(Va urma).

Recensiunea unoru ABCdare romanesci.

(Fine).

Mai avemu 4 foi din partea prima. Óre ce voru fi contienendu acele?

Éta: literere mici scrise si tiparite, cele din urma, din josu de cele dintaiu apoi in 7 linii avemu cuvente de cate 1 si de cate 2 silabe, despartite prin come, puse in litere de ale alfabetulu latinu tiparitu.

Pagin'a urmatória, 52, contiene literere mari scrise si tiparite, apoi cate unu nume propriu de persóne barb. pentru fia-care initiala mare.

De aci, pe 6 pagine urmédia 40 de puncte ce cuprindu intrég'a materia pentru invetiamentulu intuitivu, adeca numele toturoru lucruriloru ce avemu a le tractá la inv. intuitivu.

Urmédia Partea a dou'a, carea se divide in urmatóriele parti, dupa cumu adeca lectiunile au diverse directiuni.

I. Scól'a cu lectiunile: Scól'a, Rogăciune inainte și după scólă. Copilul și cucul. Tăblița de scris. Scolarul și péna.

II. Cas'a parintésca, cu lectiunea de acelasi nume; Găcitura. Scănteia. Familia. Iubirea fiéscă. Fiilul multămitor. Mama și fiul.

III. Omul cu lectiunile: Omul. Copila reposată. Cersitorul. Consciința. Avuția mea.

IV. Animalele domestice, cu lectiunile: Animalele domestice. Calul. Călărețul. Vaca. Oca. Mielușelul. Șórecele șiret. Găina și găscă. Puiul neascultător.

V. Grădina cu lectiunile: Grădina. Ce poți face astăzi, nu lăsa pe mâne! Nu minți! Nu fura. Școlarul și merele. Cója de nucă.

VI. Satul și orașul, cu lectiunile: Satul și orașul. Călătorul și copiii. Purtarea cu cuviință. Copilul onest. Copila miloasă. Fiți ascultători! Iubirea părintească.

VII. Câmpul, lectiunile: Câmpul. Grierul și furnica. Comóra. Spicele. Păstorul mincinos.

VIII. Pădurea, lectiunile: Pădurea. Răsunetul.

IX. Animalele sălbatice. Ursul și albinele. Pășerile. Rîndunica. Apa. Fântâna. Șórecele și broscóiu. Pescii. Binele cu bine se resplătesce.

X. Păméntul. Sēmēnța.

XI. Aerul. Zefirul.

XII. Cerul. Țera mea.

XIII. Timpul. Orologiul.

XIV. Dumneșeu. Copilul și flórea. Dumneșeu préputernic. Dumneșeu pretutendenea de față. Dumneșeu părinte al tuturor. Ragăciune de séră cãtră ángerul păzitor.

Dupa aceea urmédia „Alfabetul bisericesc alaturarea cu cel roman.“ Nume, cu literele alfabetului bisericesc. Semnul santei cruci. Tatál nostru. Impérate ceresc. Născătória, aceste tiparite cu litere din alfabetul bisericesc.

Urmédia literele streine cu cate unu esemplu; dupa aceea infacisirea numeriloru pana la diece.

a) prin puncte;

b) prin cifre arabice;

c) prin cifre romane si in fine „Tabela de inmultire in ciclul nriloru pana la 100 si in fine finale semne in scrisóre.

Acest'a e tipulu Noului Abcdar românesc de Vasile Petri; intru tóte bunu, frumosu, metodicu, practic, duce usioru si siguru la scopu, numai:

Cu tóte cã diseiu, la inceputulu acestei descrieri, cã facia de ortografia tacu, era de doritu, ca dlu autoru — precumu a sciutu de bine alege, atatu materialulu catu si metodicu; precumu si-a datu tóta ostentel'a de a ne preda unu Abcdariu ca care nu mai avemu si cumu nu amu mai avutu romanii de dincóce de Carpati; de candu suntemu pre acestu pamentu; precumu s'a ingrigitu ca vestmentulu conceptulu seu, literele, ce personifica in acestu Abcdar ideia autorului, precumu s'a ingrigitu dicu, ca vestmentulu se fia din o materia prea eleganta si cu gustu, se fia binevoitu a luá in considerare, cã si toalett'a face multu!

Ce insémna coditiile si cornitiile de pre si sub literele latine, decatu vuclele de peru falsu, la damele moderne si pintenii la nobilimea nóstra „pedestra!“ Mergemu reu!

In decursulu anulu 1862 nu avu Amiculu Scólei decatu dispute ortografice. De atunci: cate diarie, gramateci, calindarie, tóte si tóte-su pline numai si numai de ortografia, de ortografia romana. Toti ne dascalescu de tóte partile, toti ne invétia a scrie, si in fine serman'a ortografia romana remane cã si prunculu cu mósie multe! De altcumu ce se dicemu, suntemu ardeleni, apoi ardelenulu fia-carele trebuie

se dea una Gramatica, firesce romana; adeca pardon! nitasemu cã unu dnu inspectoru, 'mi dise dilele trecute: Ce cauta ortografi'a in scóla? subintielegéndu-o cã ceva bidigania de sene statatória si nu ca una parte a gramaticei; fiacare ardelenu de adi trebuie se dea una ortografia romana si se védia a'si castigá baremi doi scriptori cari se'lu partinésca, pana si voru nascoci si aceia vre-unu modu nou de scriere, vre-una ortografia, firesce romana.

Ore nu ar' fi mai bine se ne indestulimu cu calea ce o avemu batuta de altii? Nu ar' fi mai bine se scriemu dupa cumu ne invétia befranii nostrii venerabili, la cari nu suntemu demni a le deslegá curelele incaltiaminteloru loru? Nu cumva ar' fi consultu se mai formamu coditie si cornitie si prin ele imparechieri religiuaric si dispute seci? Avemu lipsa de atari dispute si neintielegeri, chiar' acuma? Bine? Déca scriu tratii de preste Carpati in alta forma, nu ca noi, bine, se scria! Dar' paremi-se cã ei, nu numai au primitu, dara au chiar' premiatu Gramatic'a intieptulu nostru filologu. Candu dicu Gramatic'a, intielegu si ortografi'a. Ei bine, déca se scolaru adi vre-o cati-va in frunte, paremi-se cu dlu Titu Maiorescu si nu voru a ne cunósce scrierea de corecta, nu-i silesce nime! Candu ar' fi adeverurile impartasite de dloru atatu de cu temein, sum siguru cã unu Cipariu, unu Bariuu, unu Moldovanu si alti 100 nu ar' fi atatu de reu-voitori connationaliloru loru, se nu le spuna verde:

„Vedeti, intocmiti-ve scrierea dupa cutare séu cutare autoru, dupa noi nu ve luati, noi scriemu cumu potemu si cumu ne-a invetiatu necasulu si esperientia propria; dara voi se urmati acestu modu de scriere, cã-ci va fi scrisórea venitoriulu si venitoriulu e alu vostru, nu alu nostru!“

Sum siguru, déca venerabili nostrii filologi aru recunósce in senesi descoperirile séu inventarile coditiiloru de corespondietórie, ne-aru spune si noue cestoru mai mici. Paremi-se inse cã si ací faptele memorabile se repetu, séu mai bine disu: nu se termina nici una-data. — Cestinneu orientale se va deslegá, dara noi, facia de ortografia nu vomu deveni in placut'a positiune de a cantá: Cauta in jurulu Teu Sione si vedi'ti fiii tei imprejuru adunati ca nesce stalpari de finicu! Nu, nu vomu ajunge noi acele dile. Noi, multiamita ceriului, avemu ortografi, cati autori si adese cate opuri!

Tacu inse, mi frica cã si catu diseiu, fu pré multu. Sectiunea filologica ne va desteptá, ea ne va fi judele ce impaca pre cei 2 copii din fabul'a cu nuc'a. Se dea bunulu Ddieu ajutoriu, se ne póta capacítá catu mai curendu!

Precumu vedemu, divergentia între carte si carte — intielegu Abcdariile cestionate — in privintia ortografiei, totu asia vedemu divergentia, in privintia metodulu dupa care sunt compuse. Ací éra se póte dice: Cate capete, atatea pareri; cate sate, atatea datine! Ei, dara ce se facemu, dóra numai nu ne

vomu lasá noi condusi de altii?! Noi, romanii, verisiori francesiloru si italieniloru celoru culti! Nu, nici nu trebue, dicu si eu. Dar' óre, de nu ne lasamu condusi de altii, nu ne e nici ertatu a ne consultá, séu chiaru a lucrá impreuna?

Noi, romanii din imperiulu Austro-Ungaru, a-fara de fratii Bucovineni cari éra voru fi avendu baremi unu Abcdariu romanu, avemu 5 Abcdarie, tóte romanescoi; unulu nationalu, altulu constitutio-nalu, altulu puru confessionalu si altulu Ddieu mai scie cumu! Apoi totusi dice lumea cà nu suntemu luminati! Si dreptu are, éta de ce:

Pre candu la alte popóra lucra cate 8 si mai multi pedagogi la unu Abcdariu; precandu la ei, materi'a Abcdariului e cernuta prin tóte sitele, ce facemu noi? Ne apucamu, pe intrecute, chiamati si nechiamati, a face Abcdarie pentru copii, cà dóra noi scimu mai multu decatu aceia si nu reflectamu cà: „opulu se recomanda insusi, elu spune neintrebatu, pe ce trépta stá autorulu lui. Déca amu reflectá noi, respective déca aru reflectá toti autorii Abcdarielor romane, din imperiulu austro-ungaru, la acésta imprejurare, sum siguru cà amu avé numai unulu, multu doue Abcdarie!

Ce ar' fi deci de doritu, m'ar' intrebá nescine? Una si buna 'mi e responsulu.

Déca la tóte institutetele din patria — intielegu institutetele de invetiamentu — afara de scólele popularie, cu pucina esepiune se folosescu totu aceleasi manuale din tóte obiectele de invetiamentu, atunci ar trebui se vedemu, in interesulu nostru si se elaboramu unu unicu Abcdariu romanu, care apoi se fia universalu, celu pucinu la noi cesti dincóce de Carpati. Si cumu s'ar' poté acésta?

I. Ministeriulu de culte si instructiune publica se insarcinedie pre profesorii romani dela pedagogie de statú, precumu pe dlu Lazariciu, prof. pedag. in Deva; dlu Victoru Rusu, prof. pedag. in Clusiu; dlu Busitia, déca nu me insielu — prof. pedag. in Sigetulu Marmatiei, si pe altii cu asternerea unui planu, dupa care ar' avea se fia lucratu proiectulu de Abcdariu romanu universalu, dandu-le terminu, d. e. de unu anu;

II. Totu asemenea se faca ven. ordin. metropolitanu blasianu, ce are, paremi-se 3 séu 4 pedagogi de profesiune: d-lu Stefanu Popu, dnii Solomonu, Munteanu si Moldovanu, se-i insarcinedie cu operatulu totu pe terminulu pusu de ministeriu.

III. Veneratulu consistoriu sibianu 'si are cativa pedagogi, in frunte cu dlu Popescu si Boiu, impuna-le si dsele, care sperediu cà voru primi cu bucuria sarcin'a, fiindu in interesulu nostru, se le dea terminulu ministeriului.

IV. Veneratele consistorie ale Lugosiului, Caransebesiulu, Oradei mare, Aradului, inca sunt rogate a'si insarcina pedagogii cu acésta missiune.

V. Dieces'a Gherlei stá prea bine in acésta privintia. Ea numera multime de pedagogi, d. e. dlu

Mic'a, fostu redactoru alu unei foi pedagogice, dnii Demianu, Bene si Borgovanu, toti profesori de pedagogia in functiune, séu fosti; dlu Ioanu P. Papiu, autoriulu unui Abcdariu romanu, si altii multi. Binevoiéscá venerabilulu consistoriu numai a le aminti, nu a le impune oficiosu, cumu impuse la anulu 1860 dlui Basiliu Petri, si-su mai multu decatu siguru, cà in tempu scurtu proiectulu va fi gata.

Mai avemu superioritati romane scolastece, comitetele fostiloru granitieri din reg. I. si II. din care au esitu multi pedagogi, cumu de es. dnii Cosm'a Anca, Iacobu Popu, Titienii, Siard'a, Tofanu s. a. Singuru naseudenii ar' fi mai intaiu chiamati la acést'a. Acolo sunt invetiatori, pedagogi din strainatate, din Prag'a, si ómeni practici, cari servescu de cate 15—20 de ani.

Mai avemu noi omeni, pedagogi, cari de presentu nu mai ocupa posturi de invetiatori, d. e. dlu Basiliu Petri si Petru Anca, pedagogi, celu dintaiu de Prag'a si adi prof. prep. pensionatu; alu doilea de Vien'a ori de Prag'a, de presentu presiedinte la scaunulu orfanale in Deesiu, capital'a comit. Solnocu-Doboca. Asemenea dlu Dumbrava invet. la institutulu corectoriu in Gherl'a, éra si pedagogu de Vien'a.

Me rogu, déca proiectulu séu planulu Abcdariului ar' veni din tóte partile in decursu de unu anu, fia publice fia la una comissiune pedagogica, nu s'ar' potea alege vre-unu lucru mai bunu decum ilu avemu?

Din tóte acele planuri s'ar' potea formá opulu fundamentale alu literaturii romane, care, fiindu lucratu de mani romanesco, ar' fi romanescu si universalu. Nu ar' fi nici unitu, nici neunitu, ci ar' fi romanescu, ar' fi metodicu.

Pentru tiparirea lui s'ar' potea insarciná asociatiunea transilvana pentru cultur'a si literatur'a poporului romanu, carea ar' fi proprietarea numitului opu si carea dupa o intielépta apretiare ar' sci remunera pe auctorii numitului opu spre deplin'a loru indestulare.

De aci éta profitulu:

1. Fondulu asociatiunei ar' cresce siguru;
2. Autorii si-ar' avea recompesa sigura, nu ar' mai avea frica de rivali, de concurentia;
3. Veneratele consistorie nu ar' mai avea se-si sfarme capulu; facia de acestu lucru ar' fi libere.
4. Invetiatorii ar' avea de studiatu numai unu Abcdariu, dar' pe acel'a bine;
5. Poporulu nu ar' fi totu cu fric'a in spate, cà venindu dnu inspectorulu, va duce Abcdariele cu sene si va fi necesitatu se procuré altele noue;
6. Si profitulu celu mai mare l'amu avea . . . uniformitatea, la care tindemu si dela carea speramu mai multu decatu dela toti deputatii.

Scris'amu in Valea Jiiului, lun'a lui Martisioru 1878.

Ioanu Popu Reteganulu,
invetiatoriu romanescu-

Societatea academica romana.

Procesu verbale Nr. 35.

Siedinti'a dela 28 Septembrie 1878.

Membrii presenti:

Dnii Aurelianu Petre S., Baritiu George, Cre-tulescu Nicolae, Falcoianu Stefanu, Ghica Ioanu, Hodosiu Iosifu, Ionescu Nicolae, Laurianu Augustu Treb., Maniu Vasile, Odobescu Alexandru, Sionu George, Stefanescu Grigorie, Sturdza Dimitrie.

Siedinti'a se deschide la 9 si jumatate ore ante-meridiane.

Se cetesce procesulu verbalu alu siedintiei precedente si, dupa ore cari rectificari se verifica.

D. secretariu generalu, aducendu aminte ca in program'a delegatiunii mai este si alegerea de membri, societatea decide a nu se mai face nici o alegere in anulu acesta.

La ordinea dilei propunerea premiului Nasturelu pentru anulu 1881. D. Odobescu propune ca tesa „Disertatiune complecta sub raportulu fisico-economicu alu unui judetiu alu Romaniei.“

Dupa mature deliberatiuni se admite acesta tesa cu program'a urmatoare propusa de D. Sturdza:

I. Geografi'a cu ramificatiunile ei (orografi'a, hidrografi'a, topografi'a).

II. Ochire asupra istoriei naturale (teramurile, lora, fauna.)

III. Starea economica, atatu agricola catu si industrialu.

IV. Statistic'a populatiunii (starea civila, statistic'a religi'osa, juridica, medicala, militara, scolastica, nationalitati si celelalte).

V. Etnografi'a, adeca descrierea usuriloru, credintiiloru populare, porturiloru locale si celelalte.

D. Baritiu comunica conclusiunile sectiunii istorice asupra manuscriptului venitu la concursu cu titlulu „Istori'a petrecerei romaniloru in Daci'a dela Aurelianu pana la 1300.“ — Dlui arata ca scopulu societatiei candu a propusu acesta tesa a fostu pentru ca printr'o buna scriere se se aduca mai bune lumini asupra acestei perioade de 1000 ani, si se combata celu pucinu indirectu, teoriile repausatului professoru Rösler cu tendintie invederate de a intemeia dreptu istoricu asupra pamentului Daciei in favorea altoru popora. La acest'a autorulu n'a potutu corespunde; pe langa acestea limb'a si stilulu autorului lasa multu de doritu, din cauza mai virtosu ca constructionile sale nu corespundu cu natur'a limbei nostre, dupa progresele ce a facutu. — Sectiunea este de parere a respinge acestu manuscriptu, a se pune din nou subjectulu la concursu si a cresce premiulu dela 3,000 la 4,000 lei.

Punendu-se la votu respingerea manuscrisului prin bile, resulta 7 bile contra si 4 pentru; prin urmare se respinge.

Se propune fixarea termenului de concursu si se admite prelungirea de 4 ani.

Se pune la votu propunerea de a se mari cifr'a la 4,000 lei si se admite.

Dupa observatiunile facute, se decide ca titlulu operatului se fia: „Istori'a romaniloru in Daci'a Traiana dela Aurelianu pana la fundarea principatelor Moldov'a si Tiér'a Romanésca.“

D. Odobescu da lectura raportului comisiunii insarcinata cu cercetarea probelor de traductiuni din autorii eleni, care conchide la respingerea lor.

Se pune la votu prin bile conclusiunile raportului: rezultatulu este 9 bile albe si 3 negre, prin urmare traductiunile se respingu si se decide a se publica concursu din nou.

D. secretariu generalu da lectura raportului seu asupra lucrariloru si activitatiei societatiei in anulu acesta in coprinderea urmatoare:

„De si, multiamita bunei-vointie particulare a dlui ministru de interne, procesele verbale ale societatiei nostre s'au publicatu in colónele „Monitoriului oficialu,“ de si d-vóstra, d-loru colegi, cunósceti bine lucrarile cu cari v'ati ocupatu si solutiunile ce li s'au datu, sum datoriu a ve supune tabelulu activitatiei dvóstra in a 12-a sesiune academica ce ati tienutu.

Acesta sesiune a fostu necesitate se fia mai prelungita, fiindu ca lucrarile societatiei au fostu mai numeroase, si ea nu se potea desparti inainte de a le resolve pe tote. Probele de traductiuni din autorii clasici, concursurile premiiloru Nasturelu, cercetarea mai multoru manuscrise aduse la cercetarea societatiei, v'au supusu la atatea studii copioase, carora a trebuitu se sacrificati cu generositate unu timpu pretiosu.

I. Mai inainte de tote vomu memora ca dnulu ministru de culte, apretiandu activitatea nostra in cordata catra scopulu infintiarei acestei societati si rolulu ce este chiamata a juca 'in viitoriu pentru progresulu culturai intelectuale a natiunii, si avendu in vedere desideratulu espresu in un'a din siedintiele nostre, a bine-voitu a inainta catra corpurile legiuitoare unu proiectu prin care nu numai ca confirma esistenti'a societatiei, dara o redica chiar' la rangulu de academia, asigurandu-i atatu subventiunea annala catu si independenti'a, destinandu-i totu-odata si unu locu pe care se'si faca unu edificiu propriu alu seu: astu-feliu ca in viitoriu acesta institutiune se ajunga cu o destinata solida, autonoma, eterna, si fara nici o grigia de fluctuatiunile politice.

II. Venindu la lucrarile cele mai proprii atributiuniloru sale, societatea a ascultatu pentru prim'a ora raportulu unei missiuni scientifice cu care a fostu insarcinatu anulu trecutulu pe dn. Grigorie Tocilescu, junele nostru istoricu laureatu; numeroasele documente istorice ce au adusu din archivele si bibliotecele din Rusi'a au absorbitu mare timpu din ocupatiunile d-vóstra, astu-feliu ca ati potutu lua decisiunea d'a editiona operele cantemiresci intregi, dupa originalele decopiate cu cea mai severa fidelitate: trei din ope-

rile lui Dim. Cantemiru, adeca „Vita Constantini Cantemiri, Colectania Orientalia si istori'a ieroglica,“ se voru pune sub tipariu imediatu dupa decisiunea ce ati datu; éra dupa cele trei volume manuscrite originale ce cuprindu istori'a imperiului otomanu in limb'a latina, anunciate dela academi'a imperiala din Petersburg, se voru trage copii exacte spre a se pune mai tardiu sub tipariu.

III. Fericit'a ideia ce ati avutu de a vota o suma de bani pentru bibliotec'a regretatului nostru colegu Papiu Ilarianu, aduce pe de o parte o frumo'sa aquisitiune pentru bibliotec'a societatiei, éra pe de alt'a arata o frumo'sa proba de recunoscintia patriotica pentru memori'a unui barbatu care a onoratu literile si natiunea romana, ridicandu'i unu monumentu pe pamentulu in care s'a nascutu si in care zacu ramasitiile sale mortale.

IV. Cererea incidentala a veduvei reposatului nostru colegu Ionu Massimu, de a'i veni in ajutoriu la strimtorarea in care se gasesce famili'a sa, v'a datu ocaziune a liquida drepturile de autoru ale colaboratoriloru la dictionariu si glossariu, a carui editiune inunda depositulu nostru cá o adeverata sarcina; astu-feliu dnii colaboratori 'si-au luat partea din esemplare la care erau indreptatiti dupa regulamentu, magazinulu societatiei s'a usiuratu, éra d-nei Veronica Massimu 'i s'a facutu unu ajutoriu cumparandui-se unu numeru insemnatu de esemplare.

V. Cercetarei probeloru de traductiune din autorii clasici venite la concursu 'i-ati consacratu unu timpu destulu de pretiosu. Labórea dumnévóstra inse n'a avutu altu folosu decatu deceptiunea de a le afla insuficiente. Pentru acést'a ati fostu nevoiti a le respinge si a decide concursuri noi pentru anulu viitoriu. Se speramu cá respingerile acestea nu voru fi luate in nume de reu: dnii concurenti, dupa observatiunile ce voru vedea in anelele nóstre, nu se voru descuragia, ci din contra se voru stimula, si persistandu in labóre voru ajunge a se perfectiona si a veni la anulu viitoriu cu lucrari mai solide; si dupa modelulu laudatelor traductiuni din Cicerone, Dione Casiu si Titu Liviu, vomu avea si pe Pliniu, Herodotu, Plutarch si alti autori clasici pe cari amu decisu a'i traduce in romanesce.

VI. Alte concursuri, nu mai pucinu dorite, au avutu acelasi resultatu. Premiulu Nasturelu, atatu celu din seri'a A, catu si celu din seri'a B, nu s'a potutu decerne. Din tóte publicatiunile de peste anu cari vi s'au prezentatu, n'ati potutu pune preferint'i'a d-vóstra nici pe un'a care se póta fi calificata de cea mai buna. Elaboratele venite cu tes'a „Tieranulu romanu,“ si cari au fostu tractate de doui concurenti, n'au potu corespunde criteriului d-vóstra, si astu-feliu ati decisu cá aceeasi tesa se se pu'na din nou la concursu pentru anulu 1881. Asemenea elaboratulu pentru tes'a „Istori'a petrecerei romaniloru in Daci'a“ dela Aurelianu pana la anulu 1300, pusu la concursu inca din 1874, dupa ce 'i-ati datu tóta atentiunea

studiósa, ati fostu nevoiti a'lu respinge cá insuficientu si a publica unu nou concursu pentru aceeasi tesa.

VII In cursulu sesiunei curente, societatea a ténutu cincii siedintie publice; siépte din colegii nostri au comunicatu disertatiuni sciintifice si din multe puncte de vedere interesante.

D. Aurelianu ne a intretienutu despre economi'a rurala in Romani'a; d. Baritiu, in doue renduri, despre economi'a sociala si istori'a civilisatiunei in Transilvani'a; d. Odobescu asupra cununei dela Novo-Cerkaski; d. Sturdza despre bibliografi a numismaticeii romanesci; d. Stefanescu, despre doue descoperiri paleontologice: maséu'a de Dinoteriu aflata in districtulu Tecuciu si falc'a de camila fosila aflata in districtulu Oltu; d. I. Ghica, despre omu si inceputulu seu, éra d. Al. Papadopolu Calimach, despre Pedaniu Dioscoridi, „Botanic'a daco-getica.

VIII. Voindu a face din societatea acésta tabernacolulu sciintiei si alu suveniriloru nationale, d-vóstra v'ati intrecutu a'i face neincetatu daruri pretióse si nestimate; atatea obiecte de sacra pietate, atatea carti, cari ati venitu a le depune aicea, dau atatea probe de iubirea care v'au legatu de acésta societate, dau atatea frumo'se sperantie pentru viitorulu ei, si justifica, potu dice, consideratiunea ce se manifesta in favórea ei, atatu din partea guvernului, catu si din partea publicului bine simtitoriu.

IX. Voiu trece repede preste lucrarile curente, precum controlulu scrupulosu alu lucrariloru administrative si financiare, votarea budgetului si altele, cu care v'ati ocupatu cu atat'a minutiositate si consciintia; ci, dupa dubl'a sarcina de secretariu ad-hoc si secretariu generalu cu care m'ati onoratu, me voiu margini a ve ura si pe viitoriu acelasi zelu si activitate.

D. presiedinte declara sesiunea anului 1878 inchisa.

Acestu procesu-verbalu s'a verificatu in siedint'i'a de astadi.

Presiedinte, I. Ghica.

Secretariu ad-hoc, G. Sionu.

Pad'i'a Dunarei.

(Poesia de M. S. D.)

O! nu te teme tiar'a mea,
Cu bratiulu meu te-oiu apara,
Vedi tu colo stégulu turcescu
De unde turcii ne pandescu!
Chiaru mii de bombe d'ar asverli
Cu domnulu Carolu le-oiu sdrobi.

Dunarea vecinicu, ne-a iubitu,
Pe und'a ei amu mai plutitu,
Ale ei valuri canta blandu;
„La zidu, copii, sariti curendu!
Datí, focu, luptati, viteji eroi
Cá-ci Domnulu Carolu e cu voi!“

O! nu teme tiér'a mea,
A tale lantiuri le-oiu sfarma!
Mai facu o cruce si apoi
Pornescu la lupta, la resboiu,
Desfasiuru falnicu stégulu meu...
Cu Carolu este Dumnedieu.

Pe aceste versuri s'a compusu unu Marsiu Triumfal,
de d-nu Ed. A. Hübsch, inspectorulu generalu alu musiceloru armatei.

BIBLIOGRAFIA.

Catalogu alfabeticu alu lui W. Krafft in Sibiu.

(Urmare).

- Datorintiele supusiloru, bros. 12 cr.
Dorulu, culegere de canturi nation. si popul. Part. I. si II. bros. à 75 cr.
Dobrescu, Sallustiu, Iugurta si Catilina, bros. 2 fl.
Dragosiu Dr. Iuliu, Vivia sau biseric'a din Cartagine, bros. 1 fl. 50 cr.
Emanuilu, Enarare istorica din timpulu respirei Ierusalimului, bros. 30 cr.
Epistola Domnului nostru Isusu Christosu, bros. 10 cr.
Explicarea evangelieloru domenicale celoru mai alese, bros. 25 cr.
Felicitatiuni pentru anulu nou si pentru diu'a numelui, bros. 25 cr.
Ganescu I., Poesii, bros. 1 fl. 20 cr.
Geografi'a pentru scolele poporale. Curs. I., leg. 20 cr.
Glodariu V. Dr., Vocabulariu pentru opur. I. Caiu J. Cesare bros. 1 fl. 80 cr.
Goldsmith O., Vicarul delu Wakefield, bros. 50 cr.
Grande G. H., Patimile junelui Werther dupa Goethe, bros. 1 florinu.
Hasdeu B. P., Istori'a critica a romaniloru vol. I. bros. 10 fl.
— Resvanu Voda. Drama istorica in 5 acte 1 fl. 40 cr.
Heliade I. R., Istori'a Romaniloru sau Daci'a si Romani'a, bros. 75 cr.
Hintiescu I. C., Bucatarés'a nationala, carte de bucate, leg. 3 florini.
— Proverbele Romaniloru, bros. 60 cr.
— Intemplantile lui Pacala. Istoria vesela in 25 capit. bros. 20 cr.
— Patianiele multu cercatei Griselde, bros. 20 cr.
Horea B. C., Amoru si Patria, Poesie, bros. 1 fl. 20 cr.
Iarcu D., Aritmetic'a practica, bros. 15 cr.
— Comptabilitatea agricola, bros. 50 cr.
Imnuri si rogatiuni pentru poporul credintiosu, bros. 20 cr.
Indreptariu pentru cartile funduare, bros. 60 cr.
Instruatiune pentru antistii comunitatiloru, bros. 20 cr.
Intemplantarea unui ingropatu de viu, bros. 8 cr.
Istori'a Genovevei de Brabantu, bros. 50 cr.
Istori'a prea frumosului Argiru si a prea frumoasei Elena, bros. 20 cr.
Istori'a lui Alesandru celu mare, bros. 40 cr.
Istori'a lui Sofronimu si a Haritei celei frumoase, bros. 20 cr.
Istori'a lui Erotoclitu marelui erou alu vechiei Atene, bros. 1 florinu.
Iunius, Femeiele de Iuliu Pederzani. Traducere, bros., 25 cr.
Kozma Endre, Elméleti és gyakorlati román nyelvtan, bros., 1 fl. 20 cr.
Laurianu A. T., Elemente de Istori'a Romaniloru, leg. 30 cr.
— Istori'a Romaniloru, bros. 2 fl. 60 cr.
— Manualu de Filosofia si de literatura filosofica, bros. 1 florinu.

- Lazaru Dr. I. M., Tabele istor. sincronistice ale coloniiloru romane din Daci'a Aureliana, cu pretiulu redusu, bros. 40 cr.
Legendele si Basmele Romaniloru Part. I. 1.—, Part II., bros. 75 cr.
Legendre A. M. Elemente de geometria, bros. 2 fl.
Lengeru I., Despre metre in poesile lirice ale lui Horatiu, bros. 40 cr.
Leonatu betivulu omu din Longobard'a, bros. 14 cr.
Lerescu I. C., Catechismulu dreptului administrativu romanu, bros. 30 cr.
Marculietiu I., Manualu de aritmetica, bros. 1 fl.
Massimu I. C., Elemente de gramatic'a romana, bros. 50 cr.
Massimu-Badilescu, Abecedariu romanescu, bros. 84 cr.
Mesiota Dr. I. G., Geografia si istoria vol. II. evulu mediu bros. 1 fl. 50 cr.
Michalescu S. C., Elemente de zoologia, bros. 66 cr.
— Compendiu de istoria naturala, bros. 30 cr.
Micu A., Elemente de fisica, leg. 33 cr.
Micu S., Teologi'a fundam. sau gen. dupa I. Schwetz, bros. 3 florini.
Miculescu G. F., Collecta de Recepte, bros. 50 cr.
Miculescu Gr., Procedur'a cartii funduare 80 cr.
Missailu G., Epoc'a lui Vasilié Lupulu si Mateiu Basarabu, bros. 1 fl. 65 cr.
Moldovanu I. M., Acte sinodali ale Basericeii romane de Alba-Iuli'a si Fogarasiiu part. I. fl. 1, part. II. 70 cr.
— Istori'a patriei, leg. 32 cr.
— Spicuire in istori'a besericésca a romaniloru, respunsu la contra-critic'a dlui N. Popea, bros. 40 cr.
Munteanu G. I., Carte de lectura romana Partea I. si II. bros. 50 cr.
— Carte de lectura romana. Part. III. si IV. bros. 50 cr.
— Germani'a. Traducere din scripturulu lui Tacitu, bros. 40 cr.
— Gramatic'a romana pentru clasile gimn. part. form., bros. 80 cr.
— Gramatic'a romana pentru clasile gimn. part. sintact. bros. 1 fl. 15 cr.
— Odele si Epodele lui Horatiu Flacu, bros. 1 fl. 75 cr.
— Opurile lui Caiu Corneliiu Tacitu, bros. 2 fl. 80 cr.
— Viati'a lui Agricola, bros. 35 cr.
Munteanu-Solomonu, Elementariu crud. 18 cr. leg. 23 cr.
— Educatiunea si instructiunea generale, bros. 1 fl.

(Va urmá.)

Dictionariulu ungurescu romanescu de G. Baritiu, se afla de vendiare si la redactiunea acestui diariu „Transilvani'a“ in Brasiovu, strad'a Catarina Nr. 402 cu pretiulu scadiutu de 3 fl. v. a.

Totu la acésta redactiune sunt depuse si: Dictionariulu etimologicu romanescu latinescu de 184½ côle si Glossariulu de 37 côle, ambele carti cu 15 fl. v. a.

Corneliu Tacitu, tradusu intregu de fericitulu Gavr. Munteanu, fostu odenióra profesoru si directoru, tiparitu cu spesele societatei academice, 2 fl. 80 cr.

Cantece voinicesci, mica colectiune, 10 cr.